

ДЕМОГРАФІЯ, ЕКОНОМІКА ПРАЦІ, СОЦІАЛЬНА ЕКОНОМІКА І ПОЛІТИКА

Творидло О.І.

аспірант,

Львівський національний університет імені Івана Франка

РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

Найперша ціль реформи соціально-економічної інфраструктури є збереження та здійснення ефективного функціонування та розвитку сфери послуг для задоволення соціально-культурних, житлово-комунальних та побутових потреб громадян. Однією з провідних компонентів економіки розвинених держав є соціальна інфраструктура. Вона впливає на всі аспекти діяльності та життя людства, а також на внутрішньогосподарські функції розвитку, несе одну із головних ролей у вирішенні проблем людей у соціальній сфері. Від рівня її розвитку залежить ефективність розв'язання не тільки проблем у соціальній, економічній, політичній, але і в інших сферах життя країни. Явища, які здійснюються в сфері економіки нашої країни, на сьогодні, визначають нові пріоритети в розвитку соціальної інфраструктури. Роль зростання та пришвидшення соціально-економічного розвитку держави, у формуванні потенціалу праці, у збільшенні рівня життя громадян зумовлює актуальність вивчення даної проблеми, здійснення наукових досліджень, на рахунок питань теорії, методології, практики розвитку соціальної інфраструктури.

Проблема, щодо розвитку сфери соціуму через призму економічної діяльності простежується тільки в контексті організації життя людства в кордонах спеціальних меж, територіальної організації праці. До числа сфери соціуму в регіоні належать організації, які спричиняють відтворення громадян, установи охорони здоров'я, соціального захисту населення, організація санаторно-курортного, туристично-

готельного обслуговування, фізкультури та спорту. Завданнями установ регіонів, які продукують відтворення населення – задовольнити потреби громадян.

Соціальна інфраструктура, яка є високорозвиненою є важливою та обов'язковою передумовою, рушійним чинником для поліпшення рівня життя громадян, піднесення соціально-економічного розвитку та створення соціально направленої економіки. Соціальна інфраструктура має вплив на сферу відродження трудових кадрів через призму формування фізичних та інтелектуальних здібностей до праці, створюючи умови для збільшення рівня освіти, кваліфікації, культури, поліпшення середовища праці, організації дозвілля та відпочинку [1].

На тлі загальнодержавної політичної, економічної, демографічної криз дуже важливим є аналіз та розв'язок більшість проблем громадян у соціумі, без вирішення яких не буде можливості для усунення багатьох питань на рахунок соціальної забезпеченості потреб населення. В умовах прискорення різноманітності темпів росту рівня життя в найбільш різноманітних соціальних та вікових груп громадян, доцільно спостерігати тенденцію зародження новітніх потреб, задоволення яких на підґрунті існуючої (старої) соціально-економічної інфраструктури на рахунок наявних потреб нездійсненне. Фігурує невідповідність розвитку вже існуючих мереж соціальної інфраструктури на рахунок наявних потреб теперішніх поколінь як в аспекті регіонів, так і держави в цілому.

Соціальна сфера розвивається відповідно політиці соціуму, яку утворює країна згідно умов національного, культурного та духовного життя. Зміст сьогоднішньої політики в країні означає побудова соціально-направленої економіки, яка сприятиме наданні всього, чого потребує людство для комфортного функціонування згідно європейських вимог; зароджується новітній тип солідарності різних верств населення, свідомої коаліції громадян, які йдуть стежиною розбудови вільної демократичної країни. Дана політика повинна сприяти утворенню достатньої кількості місць для роботи, умов підвищення кваліфікації та оволодіння новими спеціальностями, пропагандувати здоровий спосіб життя, охорону праці, покращення медичного сервісу та профілактичного контролю.

Соціальна політика країни впливає з важливості надання спеціальної допомоги певним верствам населення, таким як бідні, самотні люди похилого віку та ті, хто втратив працездатність і можливість піклуватися про себе. Поряд з цим проголошується життєздатність поєднання свободи громадян з їхньою відповідальністю: кожного перед суспільством і суспільства за кожного громадянина держави. Згідно з положеннями соціальної політики громадянам країни мають бути дані рівні стартові можливості – зрозумілі і справедливі; тільки соціальна справедливість сприяє солідарності громадян у суспільстві, створює передумови до соціального консенсусу, взаємодії та гармонії у повсякденному житті [2]. Розвиток сфер соціальної інфраструктури породжує передумови для попередження міжрегіональної міграції громадянства.

Розвиток усіх галузей обслуговування громадян повинен бути комплексний. Умовами комплексного розвитку соціальної інфраструктури в регіонах:

- урахування чинників, які розповсюджуються на регіони та визначають об'єм та структуру потреб жителів у послугах;
- досягнення оптимальних кордонів та внутрішньо-регіональних пропорцій у розвитку соціальної інфраструктури;
- обґрунтоване визначення об'ємів вкладень капіталу у сфері соціальної інфраструктури та їх розподіл за підгалузями.

На сьогоднішній день, розвиток галузей соціальної інфраструктури ще відстає від реальних потреб населення, в зв'язку з успадкованою Україною системою економіки, яка значно відстає. Україна виробляла сировину частіше для виробництва чи мілітарних потреб, а на соціальну інфраструктуру залишалося дуже мало коштів. В умовах сучасності соціальна інфраструктура являє собою ланку, яка потрібна для розвинутої системи суспільного розподілу праці. Це стосується матеріального виробництва та соціальної інфраструктури де важливу роль відіграють відносини в сфері економіки [3].

Економічні взаємовідносини в соціальній інфраструктурі за своїм змістом є відносинами споживчого, нематеріального виробництва та виявляють себе, в першу чергу, як економічні відносини – доведення до матеріальних потреб для споживання і являють собою відносини обміну, поділу і споживання матеріальних благ. Специфіка відносин в

сфері економіки щодо створення послуг визначені процесом утворення послуг у соціальній інфраструктурі, які на ряду з цим є процесами споживання матеріальних благ. Отже, відносини щодо утворення послуг у соціальній інфраструктурі є як відносинами суспільного ужитку продукції, яка створена у матеріальному виробництві.

Ефективність економічного спрямування демографічної установи соціальної інфраструктури має право на існування тільки при урахуванні системи чинників, які впливають на зосередження об'єктів, їх угруповань, аспектів діяльності. Усю систему чинників необхідно диференціювати на 4 категорії: соціально-економічні, які охоплюють рівень розвитку території в економічній сфері; соціально-демографічні, які враховують кількість громадян, його розташування та здійснення виробництва ресурсами праці; природно-географічні, які надають кількісну та якісну характеристику складникам об'єктів, умови їх експлуатації та застосування; техніко-економічні чинники, що враховують науково-технічний прогрес, форми організації народу та інші. Окрім цього, специфічним та провідним чинником, який має вплив на розвиток та розташування соціальної інфраструктури є інфраструктура виробництва [4].

Організація, яка зосереджена на соціальній інфраструктурі повинна задовольняти наступні критерії: збалансованість системи з іншими структурами; комплексність як на рівні однієї області, так і певного населеного пункту; оптимальність об'ємів об'єкта; відповідність виробничих потужностей та технічного облаштування об'єктів до потреб народу.

Для того, щоб уникнути негативних наслідків на розвиток країни у соціально-економічній сфері, її першочерговими завданнями мають стати системні заходи щодо кардинального реформування в сфері соціальної політики, а саме:

1. Для формування реалістичного стану відтворення процесів у сфері соціально-економічного розвитку країни, покращення аналізу поточних процесів та подальшої розробки ефективних побажань й прийняття обґрунтованих раціональних рішень, координації діяльності на рахунок виправлення неативних тенденцій потрібно невідкладно впровадити систему, що буде діяти, як система перманентного моніторингу та оперативного оприлюднення

провідних характеристик соціального розвитку держави. Це вимагає поліпшення методики публікації статистичних даних Держкомстатом України і збільшення ролі у даній сфері Міністерства соціальної політики.

2. Що стосується особистих доходів громадян, то ми повинні:

Здійснити забезпечення гідної індексації соціальних виплат та допомог з врахуванням майбутніх прогнозів інфляції. В першу чергу йде мова про соціальний пакет: допомога на дітей, материнський капітал, а також виплати, які надаються в межах закону про соціальну підтримку певних верств населення, тих хто має право на отримання соціальної допомоги з боку країни;

Щоб уникнути наростання соціальної напруженості між громадянами, необхідно вживати заходів проти кризи заробітної плати (виплата заробітної плати – погашення боргів) у районах, де ситуація найбільш виражена.

3. Щодо демографічної політики:

Запустити систему моніторингу умов праці, статистики та системи охорони здоров'я населення, аналізуючи національні та регіональні порівняння, відзначаючи причини зменшення чисельності населення;

Збільшити типи та об'єми надання кредитів з демографічною метою, насамперед надання пільгових кредитів сім'ям, які тільки розпочали сімейне життя та мають дітей.

4. У трудових відносинах варто:

Здійснити формування інформаційно-аналітичної бази для простеження кадрових ресурсів та створення реєстрів поточних кадрових ресурсів, метою яких є систематичний моніторинг стану структури професійної кваліфікації, розвитку професійної кваліфікації, працевлаштування та ринок праці з певною кореляцією та оцінкою ситуації;

Розробити заходи щодо зменшення регіональних трудових диспропорцій шляхом прискорення розвитку слаборозвинених та найбільш постраждалих в кризовий час територій.

Державна соціальна інфраструктури занедбана і не відповідає потребам населення. Рівень розвитку соціальної інфраструктури відображає якість життя населення і соціального захисту. В умовах економічної кризи та політичної нестабільності країни розширення та

реконструкція соціальної інфраструктури здійснюється повільними темпами. Розвиток будь-якого регіону лікувальними, освітніми та культурними закладами – це збереження, стабілізація та відбудова національного багатства держави, тобто її населення. Регіональний розвиток – це сталий соціальний, економічний та екологічний розвиток міст і сіл, спрямований на створення економічного потенціалу та ідеального середовища життя для нинішнього та майбутніх поколінь шляхом управління ресурсами, технологічної трансформації та реорганізації, розвитку промисловості, транспорту, інженерії, екологічної інфраструктури, покращення умов життя та охорони здоров'я, примноження різноманіття культурної спадщини.

Список використаних джерел:

1. Мазур А.Г. Регіональна економіка: проблеми відтворення і управління. Київ : РВПС України НАН України, 2000. 261 с.
2. Механізми формування регіональних пріоритетів розвитку аналітична доповідь. Київ : НІСД, 2013. 88 с.
3. Політика регіонального розвитку в Україні: особливості та пріоритети. Аналітична доповідь / За ред. З. Варналія. Київ, 2005. 62 с.
4. Сергеев И., Кирсанова Н., Кирсанова И. Развитие социальной сферы: приоритеты регулирования. *Економист*. 2007. № 1. С. 46–55.
5. Соляр В.В. Сучасні методика визначення стану і розвитку об'єктів інфраструктури регіону. *Бізнесінформ*. 2010. № 10. С. 24–27.
6. Коляденко С.В. Цифрова економіка: передумови та етапи становлення в Україні та світі. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2016. № 6. С. 105–110.
7. Краус Н.М., Голобородько О.П., Краус К.М. Цифрова економіка: тренди та перспективи авангардного характеру розвитку. *Ефективна економіка*. 2018. № 1. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6047> (дата звернення: 20.11.2021).
8. Пуцентейло П.Р., Гуменюк О.О. Цифрова економіка як новітній вектор реконструкції традиційної економіки. *Інноваційна економіка*. 2018. № 5–6 (75). С. 131–143.